

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 23

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Vækstregulering i vinterraps
- Jordprøver
- Sortsudbytter i vinterhvede
- Sortsudbytter i triticale
- **REGLER OG TILSKUD**
- Har du styr på vandingstilladelsen?
- Nedvisning i stub eller efterafgrøde
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
- Sprøjteopfølgingskurser
- Podcast med Finn Poulsen

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Vinterraps lige nu

Vi giver her et lille overblik over det der er aktuelt i vinterrapsen lige nu.

- **Snegle og lopper.** Der er stadig meget få skadedyr i vinterrapsen og efterhånden som rapsen gror til, tåler den mere. Undgå "at tage skadedyrsmiddel med" i ukrudtssprøjtningerne medmindre der er konstateret et behov. Hver gang du anvender et skadedyrsmiddel, øger du risikoen for resistens. Se mere i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 19**.
- **Belkar.** For at undgå skade på rapsplanterne, er det vigtigt at de mindste rapsplanter har minimum 3 blade. Husk at der højst må anvendes 0,25 l/ha Belkar fra stadie 12, når rapsen har 2 blade. Fra stadie 16, 6 blade kan dosis hæves op til 0.5 l/ha. Se mere i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 19**.
- **Spildkorn og græsser.** Det er vigtigt at få bekæmpet spilkorn og græsser nu, der hvor det er et problem. Vinterrapsen bliver sat meget tilbage ved konkurrence fra spilkorn og græsser. Se mere i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 19**.
- **Vækstregulering.** Mange marker er nu ved at være så langt fremme, at det kan være relevant at vækstregulere nu. Se billede 1. Se mere i afsnittet om **vækstregulering**.

Billede 1 En tidlig sået vinterraps med 5 blade på vej til 6 blade. Her den 5. september er tidspunktet for vækstregulering nået. Marker, der som her har fået husdyrgødning, vil få en kraftig vækst her i efteråret (Foto: Michael D. Fleng, SAGRO).

Husk nye regler for gødskning af vintersæd i efterår

Husk, at der kun må tildeles op til 15 kg N pr. ha til vintersæd her i efteråret. Der må ikke udbringes husdyrgødning i efteråret før vintersæd. Derimod er der fri mulighed for at tildele kaligødning efter behov, for at sikre bedre overvintring.

Undgå spild i marken efter kalkning

Der køres rigtig meget kalk ud lige nu, og der er samtidig travlt med at etablere vintersæden. De, der får kørt kalk ud lige nu, bør sikre sig, at der bliver ryddet meget fint op der, hvor der har ligget kalk på marken.

De mængder kalk, der ses på billede 2, vil kunne ses som skader på afgrøden i mange årtier frem, medmindre der ryddes helt op. De fleste kender nok til pletter med manganmangel lige der, hvor der har ligget mergel for et par generationer siden. Når der udtages jordprøver, er der stor risiko for at få et forkert resultat som gør skaden større.

Billede 2 Efterladte rester af kalk, som skal fjernes, mens det kan lade sig gøre, inden jordbearbejdning begynder (Foto: Jens Nygaard, SAGRO).

Aftal med maskinstationen, at de skal rydde helt op efter spredning. Skulle maskinstationen være kørt, så må du selv prøve at få ryddet op. Det, der skræbes af, kan evt. spredes tyndt, der hvor der har været et læhegn eller et andet egnet areal.

Vækstregulering i vinterraps

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Tidlig vækstregulering virker bedst, da det drejer sig om at *forebygge*, at vækstpunktet hæves. På billede 3 nedenunder (raps sået d. 10.-8. efter nedfældning biogylle, og med tæt plantebestand) er det tid for vækstregulering nu, først i september.

Billede 3 Vinterraps i st. 15 og på vej til at hæve vækstpunktet. Her er det tid for vækstregulering (Foto: Michael Fleng, SAGRO).

Hvis man har "gamle" triazoler som f.eks. Orius Max, Folicur Xpert eller Prosaro EC 250, som alle forbydes helt pr 31.12.2022 på lager, kan disse bruges i raps i dette efterår. Vækstreguleringseffekten er bedst dokumenteret i forsøg for Orius Max, derfor er de andre udgående triazoler ikke med i tabel 1. Obs alle triazoler bortset fra Juventus 90 tæller med i "triazol-regnskabet".

Tabel 1 Midler til vækstregulering om efteråret i vinterraps. Hvor midlerne også har effekt mod svampe, er det angivet. Der er dog sjældent behov for svampebehandling om efteråret.

Løsning	Virkning (begrænset effekt i parentes)	Middel (dosis/ha)	Kemipris (ifølge Kornbasen.dk)	Bemærkninger
1	Vækstregulering/ rodhalsråd, lys bladplet	0,6 l Orius Max	-	Fra st. 14. Sidste chance for at få brugt Orius Max på lager før det forbydes helt. Max dosis 0,875 l/ha svarende til 100 % triazol
2	Vækstregulering/ rodhalsråd, lys bladplet	0,5 l Juventus 90	120*	Fra st. 15. Tæller ikke med som "triazol"
3	Vækstregulering/ (rodhalsråd, lys bladplet)	0,4 l Caryx	146	Fra st. 13. Tæller ikke med som "triazol". Efter efterårs- behandling må evt. forårs- behandling afpasses mht. dosis.
4	Vækstregulering**	0,75 l Medax Top + 2 l Ammoniumsulfat	160	Fra st. 13. NB ammoniumsulfat tilsættes i sprøjten før Medax T.

*Pris ifølge Middeldatabasen.dk

**Medax Top er nygodkendt i raps. Midlet har ikke været med i Landsforsøg med vinterraps. Ifølge firmaet vækstregulerer Caryx lidt bedre.

Jordprøver

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Skal du have taget jordprøver her i efteråret og inden foråret, må du meget gerne bestille nu. Vi kunne få en vinter, hvor det ikke kan lade sig gøre at udtage jordprøver i en længere periode. Vi gør alt, hvad vi kan, for at få taget jordprøverne til tiden, men det ville være en hjælp i planlægningen at få bestillingerne ind, lige så snart du har besluttet dig.

Gode grunde til at lade SAGRO udføre din jordprøveopgave, så du kan kalke jorden optimalt

1. SAGRO bringer dine jordprøver hele vejen fra marken, til færdige resultater i MarkOnline, hvor de efterfølgende anvendes til at optimere gødningsplanen.
2. De høje gødningspriser gør, at du bør kende jordens indhold af fosfor og kali.
3. Ved høje afgrødepriser, er det vigtigt at alle hjørner af marken yder optimalt.
4. Når der kalkes, kan der ofte opnås et lille bruttomerudbytte på 0,5-1 hkg pr. ha i korn.
5. Udgiften til udtagning bør ses som en investering over en årrække på linje med kalkningen. Set over en 5-års periode, kan det gøres til en overskuelig pris.
 1. Ved 2 prøver pr. ha er omkostningen ca. 50,- kr. pr. ha pr. år over 5 år.
 2. Ved 1 prøve pr. ha er omkostningen ca. 30,- kr. pr. ha pr. år over 5 år.
 3. Ved 20 prøver på 100 ha er omkostningen ca. 15,- kr. pr. ha pr. år over 5 år.
6. En velkalket jord yder bedre.
 1. Rodudviklingen øges
 2. Optagelsen af næringsstoffer øges
 3. Vandingsbehov mindskes
 4. Lerjord bliver mere tjenlig. Mulighed for at lave et godt såbed øges.
7. Har du tjent godt i år, er det måske en god ide at afholde udgiften nu og derved mindske skatten.

Vi anbefaler at få taget GPS jordprøver med 2 prøver pr. ha. GPS jordprøver med 1 prøve pr. ha og almindelige jordprøver med 1 prøve pr 5 ha kan vi også levere. Endelig har du mulighed for selv at låne spyd og bøtter hos os og udtage jordprøver selv.

Læs mere om jordprøver og bestilling på sagro.dk.

Sortsudbytter i vinterhvede

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Tidligere på året skrev vi i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 16** om de sorter, der var i handelen til dette efterår. Nu er resultatet af årets forsøg gjort op. Se tabel 2. Pondus, RGT Stokes og Kvium er de tre bedste enkelt sorter i år, men mange sorter har klaret sig på samme niveau, indenfor 5-6 hkg/ha. Sortsblandingerne har gjort det godt igen i år, med HK-hvedeMIX 2022 helt i top, men igen ligger sortsblandingerne på samme niveau, inden for 3 hkg/ha.

Der blev ikke set lejesæd i de sorter fra årets sortsforsøg, der er med her.

Tabel 2 Høstudbytter og kvalitetsparametre i vinterhvedesorter og blandinger afprøvet i landforsøgene 2022. Kilde: Sortinfo.dk

	Kerne- udbytte (fht)	Kerne- udbytte (hkg/ha)	Kerne- udbytte Vemb (hkg/ha)	Merudb. for svampebek (hkg/ha)	Stivelse i tørstof (%)	Hekto-liter- vægt (kg/hl)	Råprotein i tørstof (%)
Blanding,vi-hved ¹⁾	100	119,6	105,0	3,2	70,7	78,8	9,6
HK-hvedeMIX 2022 ²⁾	103	122,9	107,3	4,8	-	78,6	9,2
Pondus	102	122,2	105,7	5,6	71,0	77,9	9,3
Wheat Mix Star ³⁾	102	122,1	103,5	3,1	-	78,0	9,2
Nordic Seed Hvede Mix 2220 ⁴⁾	101	120,9	103,9	3,6	-	78,5	9,4
RGT Stokes	101	120,7	102,4	5,5	71,0	78,0	9,3
Kvium	101	120,2	107,4	7,0	71,1	78,0	9,5
Heerup	100	119,9	104,5	5,2	71,1	79,4	9,3
KWS Extase	100	119,6	105,4	5,9	69,6	80,5	10,0
Nordic Seed Hvede Mix 2210 ⁵⁾	100	119,6	102,8	6,0	-	78,5	9,5
Nordic Seed Hvede Allround Mix ⁶⁾	100	119,5	102,9	4,1	70,6	78,2	9,3
Wheat Mix 221 ⁷⁾	100	119,4	103,6	1,3	71,1	78,1	9,2
RGT Bairstow	99	118,9	100,7	5,1	70,9	77,8	9,2
Momentum	99	118,7	104,3	7,2	70,7	76,8	9,3

Momentum	99	118,7	104,3	7,2	70,7	76,8	9,3
Graham	99	118,5	99,7	3,9	70,0	77,9	9,6
LG Skyscraper	99	118,4	99,6	5,6	69,6	78,4	9,6
Rembrandt	98	117,3	99,9	8,0	71,1	78,2	9,1
Informer	97	116,1	104,5	4,2	70,7	79,5	9,6
KWS Colosseum	97	116,1	103,4	7,8	70,6	77,3	9,3
RGT Saki	97	115,6	96,1	6,8	70,4	77,3	9,5
KWS Firefly	92	110,3	96,4	5,7	69,3	77,0	9,5

¹⁾ Kvium + Informer + KWS Ekstase + Pondus

²⁾ KWS Dawsum + Pondus + RGT Balairstow

³⁾ Heerup + Kvium + RGT Stokes

⁴⁾ Pondus+Informer+RGT Balairstow

⁵⁾ Pondus + Informer + RGT Saki

⁶⁾ Informer + Momentum + Pondus

⁷⁾ Heerup + Kvium + Rembrandt

Sortsudbytter i tritcale

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Sortudvalget af tritcale er begrænset på grund af det lille marked for tritcale. Sorten Lumaco har vist et højt udbytte, et godt stykke over blandingen og de øvrige sorter som vist i tabel 3.

Tabel 3 Høstudbytter og kvalitetsparametre i tritcalesorter og blandinger afprøvet i landsforsøgene 2022. Kilde: Sortinfo.dk

	Kerneudb. (t/ha)	Kerne-udbytte (hkg/ha)	Kerne-udbytte Vemb (hkg/ha)	Merudb. for svampebek (hkg/ha)	Hektoliter- vægt (kg/hl)	Råprotein i tørstof (%)	Strållængde (cm)	Lejesæd (kar. 0 - 10)
LSD*	6	5	-	6	1	ns	-	-
Blanding **	100,0	102,0	92,1	10,0	74,0	10,1	118	0,0
Brehat	102,0	103,7	91,9	10,8	75,0	9,9	125	2,7
Cappria	97,0	98,9	89,7	15,7	73,2	9,9	101	0,0
Lumaco	109,0	111,3	98,3	4,5	75,2	10,1	121	0,3
Trias	100,0	101,6	96,3	12,0	74,4	10,1	112	0,0

*LSD er den forskel der skal være på to værdier i samme kolonne for at de er statistisk forskellige.

** Blandingen består af Brehat, Cappria og Trias

REGLER OG TILSKUD

Har du styr på vandingstilladelsen?

Af planterådgiver Lotte Angelica Kristensen

Din vandingstilladelse udløber hvert 15. år, og det er vigtigt, at du husker at få den fornyet for at sikre, at du fortsat har mulighed for at vande i fremtiden. I SAGRO-land er vanding et vigtigt redskab, for at sikre sit indtjeningsgrundlag. Den seneste årrække med tørkeperioder, vil kun blive hyppigere og mere utilregnelig i fremtiden. Det er derfor vigtigt, at der er styr på tilladelserne til dine borer, for at sikre din fremtidige produktion.

Vandingstilladelsen har også stor betydning for din kvælstofkvote. Er vandingstilladelsen ikke længere er gældende, reduceres kvælstofkvoten ned til kvoten for afgrøden "uden vanding". Det vil i de fleste tilfælde betyde, at der også kommer en overgødskningssag oveni.

Danmark har travlt med at efterkomme kravene fra Vandrammedirektivet, som skal være opfyldt i 2027. Det har givet øget fokus på markboringer ude hos kommunerne. Flere oplande bliver lukkede for etablering af nye borer. Når tilladelsen udløber, har du som boringsejer ikke længere lov til at bruge boringen, og det sætter dig i en dårlig situation, hvis du søger om fornyelse lang tid efter tilladelsens udløb. I værste fald kan kommunen beslutte, ikke at forny din vandingstilladelse og i stedet kræve boringen sløjfet.

Gør derfor dit kommende produktionsgrundlag en tjeneste og vær sikker på, at du har styr på, om dine markboringer har en aktiv tilladelse. Hvis du ønsker hjælp til at få tjekket, om dine borer har en aktiv tilladelse, eller ønsker du at SAGRO hjælper med at indsende en fornyelsesansøgning, kan du kontakte Lotte Angelica Kristensen på tlf. 9629 6639 eller mail LOK@SAGRO.dk

Nedvisning i stub eller efterafgrøde

For at opnå en god effekt af glyphosat på flerårigt ukrudt i stub og efterafgrøder, skal ukrudtet være i god vækst. Det er dog vigtigt, at du er opmærksom på fristerne omkring, hvornår du kan nedvisne.

Reglerne omkring jordbearbejdning og efterafgrøder betyder, at glyphosat først må anvendes fra:

- 1. oktober på arealer, hvor der skal etableres vårafgrøder.
- 20. oktober på arealer med pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder, målrettede frivillige efterafgrøder og MFO efterafgrøder – Men husk at udsat etablering af MFO efterafgrøder i perioden fra 26. august til 7. september udskyder nedvisningstidspunktet. Der skal være mindst 8 uger fra såtidspunkt til anvendelse af glyphosat.
- 2. november i MFO græsudlæg, hvor dæksæden er høstet senere end 20. august.
- 1. februar på arealer med kvælstoffikserende efterafgrødeblandinger.
- 1. marts, på arealer med efterafgrøder i majs og andet græsudlæg som på kvægbrug indgår i dyrkning af 80 pct. afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.

Politisk er der stadig stor opmærksomhed på glyphosat forbruget. Vi håber, det kan lykkes at vise, at vi har behov for glyphosat, men også at forbruget er fokuseret, hvor der er behov. Der bør derfor kun nedvisnes i områder, hvor der er problemer med ukrudt, eller hvor pløjningen er svær at gøre optimal f.eks. i forager og sammenpløjninger. Marker uden rodukudt, som skal pløjes bør ikke nedvisnes.

ARRANGEMENTER OG KURSER

Sprøjteopfølgingskurser

Har du brug for et opfølgingskursus til sprøjtebevis/certifikat, har vi planlagt en række kurser, som **ses af listen her**.

Hvis du sprøjter i grovfoder eller kartofler, bør du tilmelde dig et af de målrettede kurser for netop disse driftsgrene. Dermed får du mest muligt med hjem - ud over selve beviset.

Alle kurserne er kl. 8.30-16.00.

Podcast med Finn Poulsen

Podcastserien, der er om og for landmænd, der er nysgerrige og går op i alt det, der sker i marken.

SAGROs planterådgiver, Finn Poulsen, er den gennemgående figur i en ny serie, som folkene bag Landbrugspodcasten sender ugentligt frem til udgangen af november.

Serien hedder Planteavlerne, og i afsnit på ca. 30 minutter bliver forskellige temaer behandlet, som regel med en relevant gæst i studiet.

Udsendelserne er meget lytteværdige og gode at få forstand af. Programmerne er båret af rappe replikker og den gode stemning mellem Finn Poulsen og de to programværter, Anders Nøhr Lau og Mads Ebdrup Mortensen.

Følg Planteavlerne der, hvor du henter dine podcasts, eller klik [her](#) og lyt til Planteavlerne.